

Поліграф не помиляється!

В Україні використовувати покази „детектора брехні” – як доказ – можна за згодою сторін

„Артеківський” скандал сколихнув країну. Усі заплутались – де правда, де брехня. Кажуть, докази того, що дітей розбещували депутати отримані міліцією за допомогою поліграфа, т. зв. детектора брехні. Депутати клянуться, що готові за допомогою такого ж детектора довести, що вони не винні.

Про секрети та достовірність детекторів „Експресу” розповів Андрій Волик, Президент Міжнародної ліги поліграфологів.

- Андрію Миколайовичу, а в яких країнах результати поліграфних обстежень вважаються доказом у суді?

- У Японії, Індії, у чотирьох штатах Америки. У решті штатів дозволяють використання результатів поліграфних перевірок як доказів, якщо сторони погодилися на проведення поліграфного обстеження, відповідно до умов угоди.

- А як щодо України?

- Україна є членом Міжнародної ліги поліграфологів, а це означає, що результати дослідження можуть вважати доказами за певних умов. Передусім йдеться про вже згадану згоду сторін. Також доказом вважається результат перевірки, яку провели за розпорядженням суду. Довести необхідність долучення отриманих висновків у доказову базу справи можуть і дуже фахові представники захисту.

Такі випадки в Україні були. Приміром, у справі розслідування загибелі В’ячеслава Чорновола за браком прямих доказів в обох сторін суд постановив вважати результати поліграфа аргументом.

- Чи практикується у нас перевірка держслужбовців на поліграфі?

- Уже внесено три законопроекти на цю тему, але наразі вони на стадії розгляду. А от наші сусіди з Молдови два роки тому ухвалили закон, який зобов’язує усіх держслужбовців та осіб, які мають доступ до так званих державних таємниць й іншої важливої інформації, проходити перевірку на поліграфі.

- Чи можна стовідсотково покладатися на результати детектора?

- Важливо знати, що лише кілька компаній у світі виготовляють поліграфи, які гарантують високу точність результатів. От, приміром, поліграфи виробництва американської „Lafayette Instrument Company” дають 98% точності. Ще кілька компаній забезпечують 92-98%, а от російські поліграфи фіксують правдиві відповіді з 66-68 – відсотковою точністю.

- Тобто ймовірно, що прилад може помилятися?

- Поліграфи не помиляються, неточний можна отримати лише з вини не надто фахового спеціаліста, який проводить дослідження. Прилад об’єктивно фіксує зміни кількох фізіологічних параметрів (кров’яний тиск, частота пульсу, дихання, електрошкірна активність та ін.) особи, якій ставлять запитання.

Багато помилок, приміром, я зауважив в оприлюднених результатах детектора у справі педофілії, що сколихнула Україну.

- А чи є інші способи, за допомогою яких можна дізнатися – правду говорить людина чи ні?

- Люди часто вдаються до ворожінь, але результатом є лише припущення. Існує й так звана сироватка правди, однак її використання – це порушення прав людини, садизм. Чимало може сказати й міміка людини, та для більш-менш точного результату фахівець повинен проаналізувати щонайменше 10-12 моментів жестикуляції та загалом поведінки. Тож найбільш демократичним способом розпізнати неправду є поліграф.

Ірина БОДНАР